

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 02 września 2022 r.

DWM-WOPG.473.453.2022.AR

*Szanowni Państwo Kuratorzy,
Szanowni Państwo Dyrektorzy,
Szanowni Państwo Nauczyciele,
Szanowni Państwo Przedstawiciele Jednostek Samorządu Terytorialnego,*

Przesyłam informację na temat rozwiązań systemowych dotyczących zapewnienia opieki i edukacji uczniom będącym obywatelami Ukrainy, którzy po dniu 24 lutego 2022 r. przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej, do wykorzystania w rozpoczynającym się roku szkolnym 2022/2023.

I. Podstawowe informacje

- Dzieci i młodzież z Ukrainy w wieku 7–18 lat są przyjmowani do publicznych szkół oraz obejmowani opieką i nauczaniem na warunkach dotyczących obywateli polskich;
- Przyjmowanie do szkół odbywa się w ciągu całego roku szkolnego, a ustalenie klasy, w której uczeń będzie kontynuował naukę odbywa się na podstawie sumy ukończonych lat nauki szkolnej za granicą;
- Publiczna szkoła podstawowa, w której obwodzie mieszka dziecko przybyłe z zagranicy, przyjmuje je z urzędu, inne publiczne szkoły podstawowe i szkoły ponadpodstawowe, przyjmują uczniów w miarę posiadania wolnych miejsc;
- Ustalenie klasy (roku nauki) następuje na podstawie dokumentów wydanych przez szkołę za granicą, a w przypadku ich braku – oświadczenia rodziców o sumie lat nauki za granicą. Dokumenty nie muszą być tłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego;

- Ponadto rodzice dziecka mogą zwrócić się do dyrektora o przyjęcie do niższej klasy niż wynika to z sumy lat nauki szkolnej, np. ze względu na wiek dziecka;
- Przyjmowanie uczniów przybywających z zagranicy jest uregulowane na poziomie ustawowym. Prawna podstawa pobytu ucznia na terenie Polski (np. zezwolenie na pobyt czasowy, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zgoda na pobyt ze względów humanitarnych albo uzyskanie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej) nie ma znaczenia dla możliwości przyjęcia do publicznej szkoły i możliwych form wspomagania nauki;
- Stosownie do art. 166 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem oświatowym”, w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi, jeżeli przyjęcie osób podlegających obowiązkowi szkolnemu wymaga przeprowadzenia zmian organizacyjnych pracy szkoły, w której obwodzie te osoby mieszkają, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej szkołę podstawową może wskazać jako miejsce realizacji obowiązku szkolnego:
 - 1) inną publiczną szkołą podstawową prowadzoną przez tę jednostkę samorządu terytorialnego;
 - 2) publiczną szkołą podstawową prowadzoną przez inną jednostkę samorządu terytorialnego, po zawarciu porozumienia z tą jednostką samorządu terytorialnego.

W przypadku braku możliwości wskazania jako miejsca realizacji obowiązku szkolnego ww. szkół, na wniosek organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej szkołę podstawową, w której obwodzie mieszkają ww. osoby, kurator oświaty wskazuje szkołę podstawową, w której te osoby będą realizowały obowiązek szkolny.
- Mając na względzie potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży przybyłych do Polski z Ukrainy, wynikające z braku lub słabej znajomości języka polskiego, a także biorąc pod uwagę konieczność dostosowywania treści nauczanych w oddziale przygotowawczym – adekwatnie do potrzeb uczniów, Ministerstwo Edukacji i Nauki rekomenduje organizowanie nauki uczniów przybywających z Ukrainy w formie oddziałów przygotowawczych.

II. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. poz. 583, z późn. zm.)

Rozwiązania funkcjonujące w roku szkolnym 2021/2022 i utrzymane w roku szkolnym 2022/2023:

- 1) możliwość tworzenia międzyszkolnych oddziałów przygotowawczych;
- 2) nauczanie w oddziale przygotowawczym jest prowadzone w oparciu o realizowane w szkole programy nauczania z zakresu kształcenia ogólnego dostosowane pod względem zakresu treści nauczania oraz metod i form ich realizacji do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów; uczniowie w oddziale przygotowawczym mają co najmniej 6 godzin tygodniowo języka polskiego, pozostałe godziny mogą być swobodnie rozdysponowane przez dyrektora szkoły na realizację zajęć wspierających adaptację uczniów i przygotowanie ich do dalszej nauki;
- 3) wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy.

Transfery środków finansowych na realizację tych dodatkowych zadań pochodzą z Funduszu Pomocy i są przekazywane do jednostek samorządu terytorialnego w miesięcznych ratach.

Dotychczas do samorządów przekazano środki za okres od 24 lutego do końca 31 lipca 2022 r. Ich łączna wysokość wynosi 836,7 mln zł. Kolejne raty również będą przekazywane w systemie miesięcznym.

Co istotne, w środkach finansowych odnoszących się do miesiąca czerwca uwzględniono zwiększoną kwotę wsparcia dla gmin naliczoną na wszystkie dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym (niezależnie od ich wieku), w wysokości 10 tys. zł w ujęciu rocznym na jedno dziecko. Również w czerwcu do jednostek samorządu terytorialnego przekazano stosowne wyrównanie na te dzieci za okres od 24 lutego do 31 maja br. Wyrównanie to wyniosło ok. 51,2 mln zł.

Środki finansowe przekazywane samorządom w celu wsparcia ich w organizacji edukacji, opieki i wychowania uczniów z Ukrainy są naliczane zgodnie z algorytmem, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2022 (Dz. U. poz. 2453, z późn. zm.) na podstawie danych wykazanych w systemie informacji oświatowej, o którym mowa w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 868, z późn. zm.);

- 4) wsparcie z Funduszu Pomocy zadań, niedofinansowanych dotychczas z subwencji oświatowej, obejmuje dofinansowanie organizacji wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 2,5–5 lat oraz dowożenia uczniów;
- 5) możliwość tworzenia publicznych lub niepublicznych innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym zajęć wychowania przedszkolnego, podporządkowanych organizacyjnie szkołom lub przedszkolom (nie będą stosowane procedury związane

z przekształcaniem szkół, nie będzie konieczności zmiany sieci szkół publicznych); do tworzenia innych lokalizacji prowadzenia zajęć w budynkach użyteczności publicznej czasowo odstąpiono od konieczności spełnienia procedury zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części. Dzięki wprowadzeniu tej regulacji będzie można wykorzystać każdy budynek użyteczności publicznej, np. budynek biurowy lub socjalny; nie zwalnia to z obowiązku zapewnienia bezpiecznych warunków kształcenia, wychowania i opieki;

- 6) umożliwienie jednostkom samorządu terytorialnego dowożenia dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy do miejsca korzystania z wychowania przedszkolnego lub miejsca nauki, z zagwarantowaniem stosownej opieki;
- 7) możliwość przydzielenia nauczycielowi, za jego zgodą, godzin ponadwymiarowych w wymiarze wyższym niż 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć w przypadku utworzenia dodatkowego oddziału w celu zapewnienia kształcenia i wychowania dzieciom i uczniom będących obywatelami Ukrainy;
- 8) możliwość zatrudnienia na stanowisku pomocy nauczyciela osoby nieposiadającej obywatelstwa polskiego, jeżeli posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, bez konieczności potwierdzania znajomości języka polskiego dokumentem, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 530);
- 9) umożliwienie podjęcia pracy nauczycielom korzystającym z uprawnienia do świadczenia kompensacyjnego, bez zawieszenia prawa do świadczenia kompensacyjnego, na stanowisku:
 - pomocy nauczyciela,
 - nauczyciela w szkole, w której zostanie utworzony dodatkowy oddział;
- 10) objęcie uczniów będących obywatelami Ukrainy pomocą materialną o charakterze socjalnym;
- 11) umożliwienie kuratorowi oświaty zwolnienia z opłaty osób z Ukrainy, ubiegających się o potwierdzenie wykształcenia uzyskanego za granicą;
- 12) brak możliwości stosowania do dzieci i uczniów będących obywatelami Ukrainy przepisów Prawa oświatowego dotyczących spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą;

Rozwiązania nowe wprowadzone w roku szkolnym 2022/2023:

- 1) do 31 sierpnia 2023 r. godziny ponadwymiarowe w wymiarze wyższym niż określony w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762, z późn. zm.) mogą być przydzielone nauczycielowi języka polskiego, za jego zgodą, także w szkole, w której nie

- utworzono dodatkowego oddziału w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy;
- 2) do dnia 31 sierpnia 2023 r. wprowadzono możliwość podjęcia przez osobę korzystającą z uprawnienia do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego pracy na stanowisku nauczyciela języka polskiego, w tym także jeżeli w szkole nie utworzono dodatkowego oddziału w celu zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki dzieciom i uczniom będącym obywatelami Ukrainy, bez zawieszenia prawa do tego świadczenia;
 - 3) w roku szkolnym 2022/2023 dodatkowa nauka języka polskiego, o której mowa w art. 165 ust. 7 Prawa oświatowego, może być prowadzona w grupie międzyszkolnej;
 - w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego będącej organem prowadzącym szkołę, w której zorganizowano dodatkową naukę języka polskiego, o której mowa w art. 165 ust. 7 Prawa oświatowego, może kierować do tej szkoły uczniów, o których mowa w art. 165 ust. 7 tej ustawy, uczęszczających do innych szkół prowadzonych przez tę samą jednostkę samorządu terytorialnego w celu korzystania z dodatkowej nauki języka polskiego;
 - jednostki samorządu terytorialnego prowadzące szkoły mogą zawierać porozumienia w celu kierowania przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego uczniów prowadzonej przez siebie szkoły na dodatkową naukę języka polskiego, o której mowa w art. 165 ust. 7 Prawa oświatowego, którą zorganizowano w szkole prowadzonej przez inną jednostkę samorządu terytorialnego.

Ponadto, zostały wprowadzone zmiany systemowe do art. 165 Prawa oświatowego, które wejdą w życie z 1 września 2022 r.:

- 1) możliwość tworzenia od 1 września 2022 r. oddziałów przygotowawczych w szkołach sportowych i szkołach mistrzostwa sportowego;
- 2) osoby niebędące obywatelami polskimi, podlegające obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, mają prawo do dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego nie dłużej niż przez okres 24 miesięcy.

III. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz. U. z 2020 r.poz. 1283, z późn. zm.)

Rozwiązania funkcjonujące w roku szkolnym 2021/2022 i kontynuowane w roku szkolnym 2022/2023:

- 1) zwiększenie do 25 maksymalnej liczby uczniów w oddziale przygotowawczym;
- 2) zwiększenie do minimum 6 godzin liczby godzin przeznaczonych na nauczanie języka polskiego;
- 3) przy przyjmowaniu do szkoły, oświadczenia o sumie lat nauki dziecka w Ukrainie mogą składać nie tylko rodzice i opiekunowie, ale także inne osoby sprawujące opiekę nad uczniem.

IV. Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. poz. 645, z późn. zm.)

Rozwiązania funkcjonujące w roku szkolnym 2021/2022 i kontynuowane w roku szkolnym 2022/2023:

- 1) możliwość zwiększenia liczebności oddziału przedszkolnego o nie więcej niż 3 dzieci będących obywatelami Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r., przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej oraz liczebności oddziału klas I–III szkoły podstawowej o nie więcej niż 4 uczniów będących ww. obywatelami Ukrainy;¹
- 2) możliwość zwiększenia liczebności oddziałów integracyjnych i specjalnych w przedszkolach i szkołach o nie więcej niż 2 uczniów niepełnosprawnych, będących obywatelami Ukrainy;
- 3) możliwość zwiększenia liczby uczniów w klasach łączonych w szkołach specjalnych, w tym funkcjonujących w jednostce pomocy społecznej, o nie więcej niż 2 uczniów niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy;
- 4) możliwość zwiększenia liczby wychowanków w grupie wychowawczej w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub specjalnym ośrodku wychowawczym o nie więcej niż 2 wychowanków niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy; oddział, klasa i grupa wychowawcza, w których liczbę dzieci lub uczniów lub wychowanków niepełnosprawnych zwiększono, może funkcjonować ze zwiększoną liczbą dzieci lub uczniów lub wychowanków niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy, w ciągu całego etapu edukacyjnego;

¹ Rozwiązania te zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 9 marca 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli; 21 marca br. przepisy zostały przeniesione do tzw. „specrozporządzenia” tj. Rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.

- 5) zwiększenie o nie więcej niż 4 liczby dzieci w świetlicach przebywających pod opieką jednego nauczyciela (z 25 do 29), natomiast liczba uczniów niepełnosprawnych na zajęciach świetlicowych pozostających pod opieką jednego nauczyciela może być zwiększona o nie więcej niż 2 uczniów niepełnosprawnych będących obywatelami Ukrainy;
- 6) w przypadku przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych lub specjalnych ośrodków wychowawczych możliwość przyjęcia do przedszkola, oddziału przedszkolnego, szkoły lub ww. ośrodka ucznia niepełnosprawnego, będącego obywatelem Ukrainy, na podstawie oświadczenia rodziców lub opiekuna tymczasowego o złożeniu do poradni psychologiczno-pedagogicznej wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 7) możliwość zatrudniania w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych oraz w publicznych placówkach oświatowo-wychowawczych, osób, które nie są nauczycielami. Zatrudnienie tych osób będzie następowało za zgodą kuratora oświaty. Celem rozwiązania jest usprawnienie procesu rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, będących obywatelami Ukrainy, a także udzielania im pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 8) niepodleganie dzieci i uczniów, będących obywatelami Ukrainy, przybyłych po 24 lutego, uczących się w szkole lub przedszkolu działającym w systemie państwa ukraińskiego w formule kształcenia na odległość (nauka zdalna), obowiązkowi rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązkowi szkolnemu albo obowiązkowi nauki w rozumieniu prawa polskiego;
- 9) uczeń będący obywatelem Ukrainy uczęszczający do oddziału przygotowawczego nie będzie podlegał klasyfikacji rocznej w przypadku gdy rada pedagogiczna uzna, że nie zna on języka polskiego lub znajomość języka polskiego jest niewystarczająca do korzystania z nauki, lub też zakres realizowanych w szkole zajęć edukacyjnych uniemożliwia przeprowadzenie klasyfikacji rocznej tego ucznia. W tym przypadku zamiast świadectwa szkolnego uczeń otrzyma zaświadczenie o uczęszczaniu do oddziału przygotowawczego;
- 10) w oddziale przygotowawczym zorganizowanym w branżowej szkole I stopnia lub technikum umożliwiono realizację wybranych elementów podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego. Z uwagi na brak możliwości zrealizowania wszystkich efektów kształcenia z podstawy programowej dla danego zawodu, przewidzianych na danym etapie kształcenia, uczniowie oddziałów przygotowawczych zorganizowanych w jednej z ww. szkół prowadzących kształcenie zawodowe także nie będą musieli podlegać

klasyfikacji – na warunkach opisanych powyżej. W takiej sytuacji otrzymane przez nich zaświadczenie o uczęszczaniu do oddziału przygotowawczego ułatwi zakwalifikowanie ich do odpowiedniego oddziału w kolejnym roku szkolnym;

- 11) dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego są prowadzone indywidualnie lub w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów, w wymiarze nie niższym niż 6 godzin lekcyjnych tygodniowo;
- 12) zniesiono ustalony na 5 godzin tygodniowo łączny limit dodatkowych zajęć z języka polskiego i zajęć wyrównawczych;
- 13) określono zasady bezpieczeństwa dla tworzonych innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Zróżnicowano konieczne wymagania w zależności od wieku dzieci i uczniów korzystających z lokali przedszkolnych lub szkolnych. W odniesieniu do szkół wprowadzono możliwość prowadzenia zajęć w lokalach szkolnych, które mogą znajdować się również w innym niż szkoła użytkowanym budynku użyteczności publicznej lub jego części. Taki budynek (lub jego część) musi spełniać wymagania określone w przepisach dotyczących ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, właściwe dla kategorii zagrożenia ludzi tej strefy pożarowej, w której lokal szkolny się znajduje, a w szczególności nie występują w tym lokalu ani na drogach ewakuacyjnych z tego lokalu warunki techniczne będące podstawą do uznania budynku za zagrażający życiu ludzi;
- 14) określono ponownie warunki ukończenia w roku szkolnym 2022/2023 szkoły podstawowej przez uczniów będących obywatelami Ukrainy. Uczeń taki, aby ukończyć szkołę podstawową, musi uzyskać pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne z obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w klasie VIII oraz przystąpić do egzaminu ósmoklasisty; w przypadku gdy uczeń klasy VIII szkoły podstawowej nie spełni ww. warunków, musi powtórzyć tę klasę oraz przystąpić do egzaminu ósmoklasisty, w roku w którym powtarza klasę VIII;
- 15) w arkuszu ocen oraz na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej ucznia będącego obywatelem Ukrainy, w miejscu przeznaczonym na wpisanie ocen z obowiązkowych zajęć edukacyjnych: muzyka, plastyka, przyroda i technika, będzie wstawiana pozioma kreska;
- 16) w przypadku ww. ucznia, który w roku szkolnym 2021/2022 otrzymał promocję do klasy VIII, w arkuszu ocen oraz na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej w miejscu przeznaczonym na wpisanie ocen z obowiązkowych zajęć edukacyjnych: przyroda i technika, będzie wstawiana pozioma kreska;
- 17) możliwość przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego
 - w przypadku uczniów, którzy rozpoczną naukę w klasie VIII szkoły podstawowej, a w przypadku szkoły artystycznej realizującej kształcenie

ogólne w zakresie szkoły podstawowej – w ostatnim roku nauki odpowiadającym klasie VIII szkoły podstawowej, po dniu 30 września 2022 r. – złożenie deklaracji w sprawie egzaminu ósmoklasisty będzie następowało w terminie do 15 marca 2023 r. Dyrektor szkoły będzie obowiązany przekazać wykaz tych uczniów do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie do 22 marca 2023 r.;

- w przypadku uczniów, którzy rozpoczną naukę w ostatniej klasie liceum ogólnokształcącego, technikum lub szkoły artystycznej realizującej kształcenie ogólne w zakresie liceum ogólnokształcącego po 30 września 2022 r. i którzy zamierzają w tym samym roku szkolnym przystąpić do egzaminu maturalnego – datą graniczną złożenia deklaracji przystąpienia do tego egzaminu będzie dzień 15 marca 2023 r. Dyrektor szkoły będzie obowiązany przekazać wykaz tych uczniów do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie do 22 marca 2023 r.;

- w przypadku uczniów, którzy rozpoczną naukę w branżowej szkole I stopnia lub technikum po 15 września 2022 r. i którzy zamierzają przystąpić do egzaminu zawodowego – datą graniczną złożenia deklaracji przystąpienia do tego egzaminu będzie 15 marca 2023 r. Dyrektor szkoły będzie obowiązany przekazać wykaz tych uczniów do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej w terminie do 22 marca 2023 r.;

18) możliwość powoływania do składu zespołu egzaminacyjnego sprawdzających prace egzaminacyjne obywateli Ukrainy, którzy przystąpili do egzaminu ósmoklasisty lub egzaminu maturalnego, osób niebędących egzaminatorami wpisanymi do ewidencji egzaminatorów, znających język ukraiński. Osoby te będą obowiązane odbyć szkolenie dla egzaminatorów;

19) w roku szkolnym 2022/2023 uczeń będący obywatelem Ukrainy uczęszczający do oddziału przygotowawczego nie będzie podlegał klasyfikacji śródrocznej – w przypadkach określonych w przepisach rozporządzenia;

20)

dyrektor szkoły lub placówki ma możliwość w roku szkolnym 2022/2023 podobnie jak roku poprzednim ustalania, w porozumieniu z radą pedagogiczną i radą rodziców, potrzeby modyfikacji realizowanego w szkole lub placówce programu wychowawczo-profilaktycznego profilaktycznego oraz, w razie potrzeby, modyfikuje ten program.

Rozwiązania funkcjonujące tylko w roku szkolnym 2021/2022 (brak kontynuacji w 2022/2023)

– zwiększenie limitu dotyczącego obowiązkowego podziału na grupy: w przypadku oddziału przekraczającego liczbę 30 uczniów podczas obowiązkowych zajęć z informatyki, z języków obcych nowożytnych,

wychowania fizycznego oraz 34 uczniów w przypadku obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz w przypadku zajęć z kształcenia zawodowego, dla których z treści programu nauczania wynika konieczność prowadzenia ćwiczeń, w tym laboratoryjnych;

V. Dodatkowe informacje

1) zatrudnianie obywateli Ukrainy na stanowisku nauczyciela

– zatrudnienie na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela

Obowiązujące przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela umożliwiają zatrudnianie obywateli Ukrainy w polskich jednostkach systemu oświaty i osoby takie pracują już obecnie na stanowisku nauczyciela w szkołach.

Zgodnie z art. 38 i art. 39 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub był uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 tej ustawy, udziela się, na jego wniosek, zezwolenia na pobyt czasowy. Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

Tak więc obywatele Ukrainy mogą podejmować pracę w Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia na pracę. W przypadku ubiegania się o pracę na stanowisku nauczyciela obywatela Ukrainy będą obowiązywały takie same wymogi jak obywatela Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli osoba, która uzyskała kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela w Ukrainie, chce w Polsce podjąć pracę w tym zawodzie, musi dokonać uznania zagranicznego dyplomu, aby następnie móc się ubiegać o uzyskanie uprawnień zawodowych, zgodnie z przepisami określającymi zasady wykonywania tego zawodu w Polsce.

Obywateli Ukrainy można zatrudnić w publicznych szkołach lub placówkach w Polsce zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela na podstawie umowy o pracę na czas określony lub umowy o pracę na czas nieokreślony. Nie jest natomiast możliwe zatrudnienie takiej osoby na podstawie mianowania.

– zatrudnienie na podstawie Prawa oświatowego

Obywatela Ukrainy można zatrudnić w szkole także na podstawie art. 15 Prawa oświatowego. W tym przypadku nie jest wymagane spełnianie przez zatrudnianą osobę wymagań kwalifikacyjnych, a jedynie posiadanie odpowiedniego

przygotowania, które ocenia dyrektor szkoły. Dyrektor szkoły może uznać przygotowanie za właściwe nawet w przypadku braku nostryfikacji dyplomu.

- uznawanie kwalifikacji nauczycieli z Ukrainy

Aby móc wykonywać zawód nauczyciela w Polsce, niezbędne jest spełnienie obowiązujących w Polsce wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania stanowiska nauczyciela, określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, z późn. zm.).

Decyzje w zakresie organizacji pracy szkoły lub placówki, w tym o powierzeniu nauczycielowi prowadzenia określonych zajęć, podejmuje dyrektor, który stosownie do art. 68 ust. 5 ustawy Prawa oświatowego jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami. Do jego kompetencji należy podejmowanie określonych przepisami prawa decyzji w zakresie spraw pracowniczych.

Osoba, która uzyskała kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela na Ukrainie i chce w Polsce podjąć pracę w tym zawodzie, musi dokonać uznania zagranicznego dyplomu, aby następnie móc się ubiegać o uzyskanie uprawnień zawodowych, zgodnie z przepisami określającymi zasady wykonywania tego zawodu w Polsce.

- dyplomy uzyskane na Ukrainie do 20 czerwca 2006 r. są uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami

Podstawę prawną do uznawania świadectw, dyplomów, stopni i tytułów naukowych uzyskanych na terenie Ukrainy do 20 czerwca 2006 r. na mocy Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych, sporządzonego w Warszawie dnia 18 maja 1992 r. (niepublikowany) stanowi Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych i szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych (Dz. U. z 1975 r. poz. 28 i 29). Dodatkowo, podstawę prawną w stosunku do dokumentów wydanych do 30 września 2005 r. stanowi Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r. (Dz.U. z 1975 r. poz. 14 i 15). Wszystkie dokumenty, które zostały

wydane w okresie obowiązywania ww. aktów prawnych i spełniają określone w nich warunki, są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami.

Potwierdzenie uznania równoważności dyplomu można uzyskać, występując do Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, z prośbą o wydanie imiennego zaświadczenia lub opinii ogólnej o dyplomie. Adres strony internetowej: nawa.gov.pl

- dyplomy uzyskane na Ukrainie po 20 czerwca 2006 r. wymagają potwierdzenia ich równoważności z polskim odpowiednikiem w drodze nostryfikacji

W przypadku dyplomów i stopni naukowych uzyskanych na Ukrainie po 20 czerwca 2006 r. stwierdzenie ich równoważności z polskimi odpowiednikami jest możliwe jedynie po przeprowadzeniu nostryfikacji na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie (Dz. U. poz. 1881) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz. U. poz. 1877).

Nostryfikacji dokonują uprawnione uczelnie. Uczelnia ma 90 dni na uznanie dyplomu, jednakże jest to termin maksymalny (do terminu nie wlicza się przedłożenia tłumaczeń dokumentów, ew. egzaminów lub praktyk). Wymóg opłaty nostryfikacyjnej wynika z ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 578, z późn. zm.) i wynosi max. 50% wynagrodzenia profesora (3 205 zł). Uczelnia może podjąć decyzję o zwolnieniu z opłat.

Informacje o uprawnionych uczelniach do uznawania dyplomów można uzyskać pod adresem: polon.nauka.gov.pl

Wystosowano informacje i rekomendacje MEiN do podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki dotyczące działań na rzecz obywateli Ukrainy i Polski w związku z wojną w Ukrainie, aby w miarę możliwości zwalniały z opłat nostryfikacyjnych lub wprowadzały minimalne opłaty, a postępowania prowadziły w możliwie jak najsprawniej.

- nauczyciele, którzy prowadzą dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów z Ukrainy

W przepisach prawa nie sformułowano odrębnych wymagań kwalifikacyjnych dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia dodatkowe z języka polskiego

dla uczniów przybywających z zagranicy². Takie zajęcia mogą prowadzić nauczyciele posiadający kwalifikacje do nauczania języka polskiego, a w przypadku młodszych uczniów także nauczyciele posiadający kwalifikacje do prowadzenia zajęć z edukacji wczesnoszkolnej.

2) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w zależności od potrzeb, mogą korzystać z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w polskich przedszkolach i szkołach niezależnie od tego, czy posiadają dodatkowe dokumenty w tej sprawie. Informacje w tym zakresie dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji i Nauki: <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/wsparcie-dzieci-z-ukrainy-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi--informacja-mein>.

3) rejestracja uczniów w systemie SIO

Dzieci przybywające do Polski z terenu Ukrainy, które są przyjmowane do szkół, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, obowiązkowo należy rejestrować w systemie informacji oświatowej (SIO), w sposób określony w instrukcji SIO. Ten sam obowiązek odnosi się do dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Dyrektorzy szkół, przedszkoli i placówek oświatowych wkrótce otrzymają zaktualizowaną instrukcję, aby przypomnieć jak poprawnie rejestrować uczniów, wychowanków i dzieci w systemie informacji oświatowej (SIO) w roku szkolnym 2022/2023.

4) materiały dydaktyczne dla uczniów z Ukrainy

- uczniowie z Ukrainy znający język polski i uczący się w oddziałach podstawowych odpowiednich klas szkoły podstawowej

Ponieważ dzieci i młodzież z Ukrainy są przyjmowani do publicznych szkół oraz obejmowani opieką i nauczaniem na warunkach dotyczących obywateli polskich, – w przypadku szkoły podstawowej możliwe jest zapewnienie tym dzieciom przez

² Dla uczniów przybywających z zagranicy, podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, jest organizowana w szkole, w której uczeń realizuje naukę - zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego, dodatkowa bezpłatna nauka języka polskiego (w formie dodatkowych zajęć lekcyjnych z języka polskiego). Zadanie organizacji zajęć dodatkowych z języka polskiego spoczywa na organie prowadzącym szkołę. Sposób organizacji zajęć z powyższego zakresu określają przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1283).

dyrektorów szkół podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych – zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 7 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1930, z późn. zm.).

Ponadto, na podstawie art. 57 ust. 5 ww. ustawy, jeżeli w wyniku zwiększenia się liczby uczniów danej klasy w ciągu roku szkolnego środki z przekazanej dotacji celowej nie pokryją kosztu zakupu kompletów podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych dla tych uczniów, koszt zakupu brakujących kompletów podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych jest refundowany ze środków dotacji celowej przekazanej na wyposażenie publicznych szkół podstawowych i szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe na kolejny rok szkolny. Kwota refundacji jest przyznawana do wysokości stanowiącej iloczyn liczby zakupionych brakujących kompletów podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych oraz odpowiednio kwot, o których mowa w art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, z uwzględnieniem wskaźników, o których mowa w art. 55 ust. 6 tej ustawy.

Należy podkreślić, że skorzystanie z ww. rozwiązań znajduje uzasadnienie w sytuacji, gdy uczeń zna język polski i zasadne jest zapewnienie mu dostępu do podręczników w języku polskim.

Natomiast w sytuacji, gdy uczeń nie zna języka polskiego na poziomie umożliwiającym mu efektywne korzystanie z podręcznika/podręczników, zasadne będzie raczej zapewnienie mu dostępu do innych materiałów edukacyjnych (np. na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej www.zpe.gov.pl) oraz materiałów ćwiczeniowych.

- uczniowie z Ukrainy nieznający języka polskiego uczący się w oddziałach przygotowawczych

Biorąc pod uwagę, że uczniowie uczący się w oddziałach przygotowawczych w szkole nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki w języku polskim, a celem oddziałów przygotowawczych jest:

- a) umożliwienie uczniom, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki, naukę języka w wymiarze co najmniej 6 godzin tygodniowo w poszczególnych klasach oraz
 - b) realizacja zajęć wspierających adaptację uczniów i przygotowanie ich do dalszej nauki
- zakup kompletu podręczników dla tych uczniów wydaje się niecelowy.

W opinii Ministerstwa Edukacji i Nauki zasadne jest wyposażanie tych uczniów w materiały edukacyjne, w tym ćwiczeniowe umożliwiające przygotowanie do dalszej nauki w szkole.

W przypadku uczniów szkoły podstawowej będących w oddziałach przygotowawczych, zakup takich materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych może odbywać się w trybie przewidzianym w art. 57 ust. 5 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych.

W myśl art. 56 ust. 7 ww. ustawy dotacja celowa może być wykorzystana także na pokrycie kosztu drukowania i powielania podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w celach dydaktycznych lub na zakup urządzeń umożliwiających drukowanie lub powielanie tych podręczników i materiałów, a w przypadku uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - także na zakup sprzętu lub oprogramowania umożliwiającego odczyt podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w postaci elektronicznej.

- materiały edukacyjne dla uczniów w oddziałach przygotowawczych

Dla uczniów, którzy nie znają języka polskiego albo znają go na poziomie niewystarczającym uczących się w oddziałach przygotowawczych na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej (www.zpe.gov.pl) powstała strona „Szkoła dla Was”, w tym zakładka „Oddziały przygotowawcze”, w której są udostępnione materiały oraz linki do bezpłatnych podręczników i materiałów edukacyjnych przeznaczonych do nauczania języka polskiego jako obcego dzieci i młodzieży. Zasoby są na bieżąco uzupełniane i rozbudowywane.

Zintegrowana Platforma Edukacyjna (www.zpe.gov.pl), prowadzona przez Ministra Edukacji i Nauki, zapewnia każdemu otwarty i bezpłatny dostęp do licznych i różnorodnych materiałów edukacyjnych. Nauczyciele i uczniowie szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych znajdą na tej platformie kilkanaście tysięcy e-materiałów do nauczania i uczenia się wszystkich przedmiotów.

Nauczyciele i uczniowie mogą:

- korzystać z materiałów, w tym w sposób interaktywny, na platformie www.zpe.gov.pl
- korzystać z zasobów ZPE przez aplikację na smartfony (także w języku ukraińskim), również bez konieczności stałego dostępu do Internetu,
- zapisywać materiały na dysku,
- drukować.

Materiały na ZPE można czytać w różnych językach z użyciem translatorów Google i Microsoftu.

Dla wszystkich uczniów i nauczycieli, których dane są przekazywane do Systemu Informacji Oświatowej, są tworzone na platformie konta. Loginy i hasła do pierwszego logowania są dostępne w strefie pracownika (<https://strefa.ksdo.gov.pl/>). Instrukcje i poradniki dla korzystających z ZPE, są dostępne w sekcji „Wsparcie użytkownika” na platformie.

Na stronie "Szkoła dla Was", oprócz zakładki „Oddziały przygotowawcze”, są dostępne również zakładki zawierające aktualności, a także informacje o darmowych lekcjach języka polskiego i angielskiego dla osób z Ukrainy (zakładki „Dla ucznia” i „Dla rodzica”) oraz informacje o dedykowanych nauczycielom szkoleniach, zadaniach w języku ukraińskim, czy szkolne rozmówki ukraińsko – polskie (zakładka „Dla nauczyciela”). Zasoby dostępne na stronie są na bieżąco uzupełniane i rozbudowywane.

- wspomaganie uczniów realizujących obowiązek szkolny i nauki w ukraińskim systemie oświaty

Szkoły w Ukrainie pracują w trybie zdalnym, a na stronie internetowej Ministerstwa Oświaty i Nauki Ukrainy oraz Instytutu Modernizacji Treści Edukacyjnych dostępne są cyfrowe wersje (pliki PDF) podręczników do wszystkich klas (I–XI) oraz inne materiały dydaktyczne, w tym słowniki (również ukraińsko-polski). Linki:

<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

[https://lib.imzo.gov.ua/dvomovn-slovniki/ukransko-polskiy-ta-polsko-ukranskiy-slovník-dlya-zakladv-zagalno-seredno-osviti-z-navchannyam-polskoyu-movoyu--bobkova-os-bogomolova-n-gsem-ov-gritsenko-lq-nedashkvska-av-pankratova--prokopishin-lv-remekh-to-slpchuk-yu-/"](https://lib.imzo.gov.ua/dvomovn-slovniki/ukransko-polskiy-ta-polsko-ukranskiy-slovník-dlya-zakladv-zagalno-seredno-osviti-z-navchannyam-polskoyu-movoyu--bobkova-os-bogomolova-n-gsem-ov-gritsenko-lq-nedashkvska-av-pankratova--prokopishin-lv-remekh-to-slpchuk-yu-/)

Szkoły w Polsce mogą udostępnić dzieciom i młodzieży z Ukrainy realizującym nauczanie w szkołach w Ukrainie w trybie zdalnym pomieszczenia szkolne. Należy jednak pamiętać, że tego rodzaju wsparcie nie powinno zakłócać funkcjonowania polskiego systemu oświaty.

- ukraiński system edukacji

Zachęcam do zapoznania się z informacjami o tym, jak zorganizowany jest ukraiński system edukacji, kiedy zaczyna się obowiązek nauki oraz jakie treści znajdują się w programach nauczania na poszczególnych etapach edukacji.

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ukrainski-system-oswiaty--list-ministra-edukacji-i-nauki>

U progu nowego roku szkolnego 2022/2023 składam Państwu serdeczne podziękowania za zaangażowanie i pracę włożone w wprowadzenie dzieci i młodzieży z Ukrainy, naznaczonych traumą trudnych doświadczeń wojennych, w rzeczywistość polskiego systemu edukacji.

Dzięki Państwu wiedzy, empatii i życzliwości dzieci i młodzież z Ukrainy mogą kontynuować naukę w przyjaznej i spokojnej atmosferze.

Życzę Państwu, aby w nowym roku szkolnym wysiłki te przyniosły satysfakcję zarówno Państwu, jak i Uczniom.

Z wyrazami szacunku,

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisano cyfrowo/